

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ŞANLIURFA SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	12
8. EKLER	37

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: İdarenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: İdarenin Bazı Gelirlerinin Tahsilat/Tahakkuk Oranları Tablosu	24
Tablo 9: İdarenin Su Gelirlerine İlişkin Tahsilat/Tahakkuk Oranı Tablosu	25

KISALTMALAR

A.Ş.	: Anonim Şirket
İSKİ	: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
ŞUSKİ	: Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İdarenin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlarla İlgili Hesapların Mali Tablolarda Doğru Bilgi Sunmaması
2. İdarenin Şirketlerde Bulunan Ortaklık Paylarının Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Takip Edilmemesi
3. Ödenmemiş Sermaye Taahhütlerinin Mali Tablolarda Görünmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Yaklaşık Maliyetin Hatalı Hazırlanması
2. Gerekçe Gösterilmeden Pazarlık Usulü ile İhale Yapılması
3. Fiilen İşyeri Olarak Kullanılan Bazı Taşınmazların Su Aboneliklerine İşyeri Tarifesi Yerine Konut Tarifesinin Uygulanması
4. Hakediş Raporlarının Mevzuata Uygun Düzenlenmemesi
5. Hizmet Alım İşlerinde İş Artış Sınırının Aşılması
6. Hizmet Alım İhalelerinde Süre Uzatımı Verilerek İş Artışı Yapılması
7. İhalelere İlişkin Ödenek Planlamasının Doğru Yapılmaması
8. İhtiyacın Varlığı Konusunda Yeterli Araştırma Yapılmadan Niteliği İtibarıyla Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Yapılması
9. Hizmet Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Mahallelerde İçmesuyu ve Atıksu Aboneliklerinin Bulunmaması
10. İdarenin Bazı Gelir Kalemlerine Ait Tahsilat Oranlarının Düşük Olması
11. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
12. İdare Bütçesinden Karşılanan Dağıtım Tesis Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketinden Talep Edilmemesi

13. Büyükşehir Belediyesine Ait Olan Binanın Tahsis Olmadan İdare Binası Olarak Kullanılması

14. Avukat Vekalet Ücretinin Dağıtımında Usule Uygun Hareket Edilmemesi

15. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

16. Şube Müdürlüğü Kadrolarına Mevzuata Uygun Olmayan Görevlendirme Yapılması

17. Yürürlükteki Su ve Atıksu Tarifelerinde Genel Kurulca Maliyet Analizi Yapılmadan İndirim Uygulanması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, (ŞUSKİ) Bakanlar Kurulunun 13.03.2014 tarih ve 2014/6072 sayılı kararı ile kurulmuştur. Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 01.04.2014 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler ŞUSKİ Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ŞUSKİ de bağlı idare olarak Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.”* hükmü gereğince ŞUSKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre

tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Meclisi, ŞUSKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve birinci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcılar ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

ŞUSKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

ŞUSKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanunu'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

ŞUSKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	416	181
Sözleşmeli Personel	0	0
Kadrolu İşçi	305	138
Toplam	721	319

696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	358
---	---	-----

ŞUSKİ'nin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 3 (Üç) şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü de bağlı idare olarak Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

ŞUSKİ'nin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Açıklama	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen Ödenek (TL)	Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	424.200.000,00	45.536.543,68	74.381.172,82	395.355.370,86	370.025.345,23	25.330.025,63	0,00
02	SGK Devlet Primi Giderleri	0,00	59.880.000,00	0,00	0,00	59.880.000,00	45.161.340,87	14.718.659,13	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	3.459.629.000,00	184.896.259,00	147.123.467,77	3.497.401.791,23	2.861.658.694,21	635.743.097,02	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	50.000.000,00	0,00	0,00	50.000.000,00	33.665.400,01	16.334.599,99	0,00
05	Cari Transferler	0,00	8.400.000,00	740.702,43	0,00	9.140.702,43	9.140.702,43	0,00	0,00
06	Sermaye Giderleri	173.277.147,98	3.225.035.000,00	487.784.432,28	452.453.296,80	3.433.643.283,46	1.483.324.518,98	1.950.318.764,48	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	100.000.000,00	0,00	45.000.000,00	55.000.000,00	0,00	55.000.000,00	0,00
GENEL TOPLAM:		173.277.147,98	7.327.144.000,00	718.957.937,39	718.957.937,39	7.500.421.147,98	4.802.976.001,73	2.697.445.146,25	0,00

ŞUSKİ'nin 2024 mali yılı başlangıç bütçesi 7.500.421.147,98 TL olup, yılı içerisinde ek bütçe yapılmamıştır. Yıl içinde 4.802.976.001,73 TL tutarında bütçe gideri yapılmış, 2.697.445.146,25 TL tutarında ödenek ise iptal edilmiştir.

ŞUSKİ'nin 2024 yılı bütçe gelir ve giderleri aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	0	0	0	0	0
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.742.529.000,00	1.104.351.299,19	-11.060.015,79	1.093.291.283,40	39,86
04 –Alınan Bağış ve Yard. İle Özel Gel.	1.647.000.000,00	633.730.357,01	0	633.730.357,01	38,48
05-Diğer Gelirler	2.365.115.000,00	1.718.380.362,83	-3.886.043,12	1.714.494.319,71	72,49
06-Sermaye Gelirleri	0	0	0	0	-
08-Alacaklardan Tahsilat	0	0	0	0	-
09-Red ve İadeler (-)	-20.000.000,00	-14.946.058,91	0	0	74,73
GENEL TOPLAM	6.734.644.000,00	3.441.515.960,51	-14.946.058,91	3.441.515.960,51	51,1

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri 3.441.515.960,51 TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde %39,86, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirlerde %38,48 ve diğer gelirler kaleminde ise %72,49 oranında gerçekleşme meydana gelmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödenegi (TL)	Bütçe Gideri (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	395.355.370,86	370.025.345,23	93,59
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	59.880.000,00	45.161.340,87	75,42
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.497.401.791,23	2.861.658.694,21	81,82
04- Faiz Gideri	50.000.000,00	33.665.400,01	67,33
05- Cari Transferler	9.140.702,43	9.140.702,43	100
06- Sermaye Giderleri	3.433.643.283,46	1.483.324.518,98	43,2
07- Sermaye Transferleri	0	0	-
08- Borç Verme	0	0	-
09- Yedek Ödenekler	55.000.000,00	0	0
Toplam	7.500.421.147,98	4.802.976.001,73	64,04

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %64,04 oranında gerçekleşmiştir. Personel giderleri %93,59 oranında, mal ve hizmet alım giderleri %81,82 oranında, faiz giderleri %67,33 oranında, cari transferler %100 oranında ve sermaye giderleri %43,20 oranında gerçekleşmiştir.

ŞUSKİ'nin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		
Vergi Gelirleri	0	0	0	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	501.141.427,04	780.964.833,89	1.093.291.283,40	55,84	39,99
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	157.636.349,23	708.436.749,74	633.730.357,01	349,41	-10,55
Diğer Gelirler	549.430.440,95	1.021.053.965,31	1.714.494.319,71	85,84	67,91
Sermaye Gelirleri	0	0	0	-	-
Toplam	1.208.208.217,22	2.510.455.548,94	3.441.515.960,12	107,78	37,09

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gerçekleşen gelirlerin bir önceki yıla göre %37,09 oranında (931.060.411,18 TL) artış gösterdiği görülmektedir. Bütçe gelirlerinde meydana gelen bu artışın, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinin %39,99 oranında (312.326.449,51 TL) ve diğer gelirlerin %67,91 oranında (693.440.354,40 TL) artmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		
Personel Giderleri	97.859.274,54	181.662.573,37	370.025.345,23	85,64	103,69
Sosyal Güv. Kur. Dev. Prim Giderleri	16.513.117,45	26.220.436,33	45.161.340,87	58,79	72,24
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.152.764.566,82	2.264.610.881,75	2.861.658.694,21	96,45	26,36
Faiz Giderleri	26.208.810,71	26.888.917,32	33.665.400,01	2,59	25,2
Cari Transferler	1.819.737,37	3.953.551,97	9.140.702,43	117,26	131,2
Sermaye Giderleri	336.541.455,45	1.331.707.992,28	1.483.324.518,98	295,7	11,39
Sermaye Transferleri	0	0	0	-	-
Toplam	1.631.706.962,34	3.835.044.353,02	4.802.976.001,73	135,03	25,24

ŞUSKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre %25,24 oranında (967.931.648,71 TL) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde bu artışın; personel giderlerinin %103,69 oranında (188.362.771,86 TL), sosyal güvenlik primlerinin %72,24 oranında (18.940.904,54 TL), mal ve hizmet alım giderlerinin %26,36 oranında (597.047.812,46 TL), faiz giderlerinin %25,20 oranında (6.776.482,69 TL), cari transferlerin %131,20 oranında (5.187.150,46 TL) ve sermaye giderlerinin %11,39 oranında (151.616.526,70 TL) artmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın ŞUSKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı faaliyet gideri 3.221.328.120,06 TL, faaliyet

geliri 4.075.570.102,96 TL, enflasyon düzeltmesi 3.266.047.788,15 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu ise 4.120.289.771,05 TL olarak gerçekleşmiştir.

ŞUSKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: İdarenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	İdarenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Şanbel Enerji Ticaret ve Sanayi A.Ş.	63.000.000,00	1.260.000,00	2%
2	Beltur Sosyal Hiz. Kül.Tur. San. Tic. A.Ş.	24.500.000,00	65.000,00	0,26%
3	Belper İnş.Hiz. San. Ve Tic. A.Ş.	15.000.000,00	20.000,00	0,13%

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

ŞUSKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1. Bilanço

2. Faaliyet sonuçları tablosu

3. Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1. Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2. Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3. Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4. Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5. Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6. Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7. Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8. Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9. Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10. Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütölmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları belirlenip yazılı hale getirilmemiştir.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılmamıştır.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

2023 yılı Faaliyet Raporu'nun üst yönetici tarafından hazırlandığı ve internet sitesinde kamuoyu ile paylaşıldığı görülmüştür. Anılan Rapora ilişkin İç Kontrol Güvence Beyanı, harcama birim amirleri tarafından imzalanmıştır.

Kamu İç Kontrol Rehberinin ekindeki "Risk Oylama Formu", "Risk Kayıt Formu" ve "Konsolide Risk Raporları" için gerekli çalışmanın ve bu bağlamda kurumsal risklerin belirlenmesine ilişkin bir değerlendirmenin yapıldığı görülmüştür.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Birimlerde çalışan personelin görev, yetki ve sorumluluklarına dair görev tanım formlarının ve iş akış şemalarının oluşturulmadığı görülmüştür.

İdare tarafından yetki devirlerinin mevzuata uygun yapıldığı görülmüştür.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulduğuna dair bir bilgi edinilememiştir.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

Belediye tarafından Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ve Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi dikkate alınarak hazırlanması gereken Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının hazırlandığı görülmüştür.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından iç denetim birimi kurulmamış ve iç denetçi atanmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Şanlıurfa Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlarla İlgili Hesapların Mali Tablolarda Doğru Bilgi Sunmaması

İdarenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların miktar ve değer olarak kayıt altına alınması ile ilgili işlemler Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tamamlanmamıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in değişik 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; *"Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır."* hükmü getirilmiştir.

Söz konusu 5'inci maddeye getirilen ek ikinci fıkrada ise kayıt işlemlerinde esas alınacak değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Buna göre tapuda kayıtlı taşınmazlardan maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile fıkra da sayılan diğer taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Taşınmaz kayıtları söz konusu Yönetmelik ekinde yer alan formlar ve icmal cetvelleri kullanılarak yapıldıktan sonra bu kayıtlar muhasebe birimlerine gönderilerek ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi sağlanacaktır. Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde maddi duran varlıkların hesaba alınması ile ilgili işlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kamu idarelerince taşınmazların envanterinin yapılmasına tüm taşınmazların tespiti ile başlanması gerekmektedir. Ancak taşınmazın tapudaki kayıtları ile mevcut kullanım şeklinde farklılıklar olabilmektedir. Örneğin tapuda arsa olarak kayıtlı bir taşınmazın üzerine hizmet binası inşa edildiği halde kayıtlara bu durum yansımamış olabilmektedir. Tapu kayıtları ile

mevcut kullanım şekillerinin uyumlu hale getirilmesi işlemi cins tashihi olarak nitelendirilmekte olup, bu işlem kamu idarelerinin başvurusu üzerine tapu idarelerince gerçekleştirilmektedir. Ancak burada imar ve iskân izni ile ilgili sorunların yanı sıra ciddi bir harç bedeli ödenmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Harç bedeli ödenmesi konusunda kamuya bu kapsamda bir muafiyet sağlanmadığı için de bu zorunluluklar yerine getirilememektedir.

Bu konudaki sorunun çözülebilmesi için Yönetmelik'in "Cins Tashihlerinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında aynen "*Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.*" hükmü getirilmiştir. Bu hükümle cins tashihi işlemleri tapu kayıtlarından bağımsız hale getirilmiş ve taşınmazların kamu idarelerince mevcut kullanım şekliyle kaydının yapılarak mali tablolarda gösterilmesine öncelik verilmiştir. Böylece kamu idarelerinin tapu kayıtları bakımından cins tashihi ile ilgili işlemleri daha sonra yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Ayrıca, söz konusu Yönetmelik'in "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesinde;

"(1) Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınincaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/09/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 01/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2)Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanır." denilmektedir.

Sonuçta İdarece 31.12.2017 tarihine kadar Yönetmelik ekinde yer alan formlar ve icmal cetvellerine dayanılarak tüm taşınmazların tespiti, mevcut kullanım şekliyle kayda alınması, maliyet veya rayiç bedellerinin belirlenmesi ve ilgili varlık hesaplarına gerekli kayıt işlemlerinin yapılmaması nedeniyle İdarenin mali tablolarında yer alan 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri, 252 Binalar, 257 Birikmiş Amortismanlar ve 500 Net Değer Hesaplarındaki taşınmazlara ilişkin tutarlar hatalıdır.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, Belediyece tüm taşınmazların tespiti, mevcut kullanım şekliyle kayda alınması, maliyet veya rayiç bedellerinin belirlenmesi ve ilgili varlık hesaplarına gerekli kayıt işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: İdarenin Şirketlerde Bulunan Ortaklık Paylarının Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Takip Edilmemesi

Kamu İdaresinin mali tablolarında yapılan incelemede, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına herhangi bir muhasebe kaydı yapılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı başlıklı 159 uncu maddesinde;

".. bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır. " denilmektedir.

Ancak İdarenin muhasebe kayıtları incelendiğinde, %0,26 hissesi İdareye ait olan 1 adet şirket için 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına 65.000,00 TL kaydedildiği görülmüştür. İdarenin %2 oranında hissedarı olduğu şirkete taahhüt edilip henüz ödemeyen tutarlar ile %0,13 oranında hissedarı olduğu şirkete taahhüt edilip ödenen ve henüz ödemeyen tutarların da herhangi bir muhasebe kaydı yapılmamıştır.

Söz konusu şirketlerin 2023 yılsonu bilançoları incelendiğinde ise İdarenin, %0,26 oranında hissedarlığı bulunan şirketin ödenmiş sermaye hesabında 133.642.585,71 TL, %2 oranında hissedarlığı bulunan şirketin ödenmemiş sermaye hesabında 63.000.000,00 TL ile

%0,13 oranında hissedarlığı bulunan şirketin ödenmiş sermaye hesabında 24.952.855,88 TL ve ödenmemiş sermaye hesabında 1.750.000,00 TL tutarlarında kayıt bulunduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu incelemeler neticesinde, İdarenin söz konusu şirketlerdeki sermaye paylarına istinaden %0,26 oranındaki hissedarlığı için 354.561,96 TL, %2 oranındaki hissedarlığı için 1.260.000,00 TL ve %0,13 oranındaki hissedarlığı için 3.141.512,46 TL olmak üzere 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 4.756.074,42 TL tutarında kayıt bulunması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, hatalı muhasebe kaydının düzeltilerek, İdarenin söz konusu şirketlerdeki sermaye paylarının doğru olarak ilgili hesapta takibi gerekmektedir.

BULGU 3: Ödenmemiş Sermaye Taahhütlerinin Mali Tablolarda Görünmemesi

İdarenin mali tablolarında yapılan incelemede, hisselerinin %2'si İdareye ait bir şirkete yapılan ve ödenmeyen sermaye taahhüdünün 247 Sermaye taahhütleri hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının niteliğini düzenleyen 181'inci maddesinde, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar ile bütçeye iade olunan sermaye tutarlarının 241 no.lu hesapta izleneceği belirtilmiştir. Yönetmelik'in 247 Sermaye taahhütleri hesabının niteliğini düzenleyen 184'üncü maddesinde ise bu hesabın mahalli idarelerin malî kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre, İdarenin bir şirkete sermaye taahhüdü altına girmesi durumunda, söz konusu taahhüt tutarının tamamı için 241 no.lu hesap borçlu ve karşılığında 247 no.lu hesap alacak çalışmalıdır. Daha sonra ödenen sermaye tutarlarının, 247 no.lu hesap borçlu ve ödemeye esas ilgili aktif hesap alacak çalışarak ve bunun yanı sıra bütçe gideri de yapılarak sermaye taahhütleri hesabından düşülmesi gerekmektedir. Bu suretle mali tablo okuyucuları, bilançoda 241 no.lu hesaba bakarak, İdarenin ilgili şirketteki toplam sermaye tutarını görebilecekken; pasif karakterli bir aktif hesap olan 247 no.lu hesaba bakarak da taahhüt edilen ancak henüz ödenmemiş bulunan sermaye tutarını görebileceklerdir.

İdare tarafından söz konusu şirkete 1.260.000,00 TL sermaye taahhüdünde bulunulmuş olup, sermaye taahhüdü henüz yerine getirilmemiştir. Yerine getirilmeyen 1.260.000,00 TL tutarındaki sermaye taahhüdü ise 247 Sermaye taahhütleri hesabında izlenmemiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, İdarenin sermaye taahhüdünde bulunduğu, 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile 247 Sermaye taahhütleri hesabını kullanması, taahhütler yerine getirildikçe bu hesaptan çıkışlarının yapılması, ödenmeyen sermaye taahhütlerinin de hesapta takip edilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yaklaşık Maliyetin Hatalı Hazırlanması

İdare tarafından birim fiyat teklif usulü ile gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinde, yaklaşık maliyetin hatalı hazırlandığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanun'unda “*Yaklaşık Maliyet*” başlıklı 9’uncu maddesinde aynen; “*Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir....*” denilmiştir. Anılan maddede, yaklaşık maliyetin detaylı bir piyasa araştırması sonucu oluşturulacağı belirtilmiş ve ihale bedeline ilişkin önemli bir veri sunduğu ortaya konulmuştur. Zira aynı Kanunun devamı ve ihale mevzuatının diğer ilgili maddelerinde yer alan düzenlemeler gereğince, tekliflerin piyasa fiyatları açısından değerlendirilmesi, ihale usulünün belirlenmesi, ilan sürelerinin, yeterlilik kriterlerinin ve aşırı düşük sınırının tespiti gibi pek çok hususta yaklaşık maliyet temel alınmaktadır.

Ancak, İdare tarafından birim fiyat teklif usulü ile gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinde, isteklilerce ana imalat kalemleri için teklifler yaklaşık maliyette gösterilen bedelin önemli miktarda altında verilmekte ve bu nedenle ihale sonucu oluşan fiyat yaklaşık maliyet tutarına göre çok düşük kalabilmektedir. Dolayısıyla, eldeki yaklaşık maliyet baz alınarak gerçekleştirilen ihalenin sağlıklı sonuç verme imkanı ortadan kalkmaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, bundan sonra yapılacak ihalelerde yaklaşık maliyetin piyasa fiyatlarını yansıtacak şekilde hazırlanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Gerekçe Gösterilmeden Pazarlık Usulü ile İhale Yapılması

Kurumca, herhangi bir gerekçe belirtilmeden (21-b) pazarlık usulü ile ihaleye çıkıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununda açık ihale usulü temel usul olarak belirlenmiş, pazarlık usulü ihale ise çeşitli şartlara bağlanmıştır. Pazarlık usulü ihalelere (21-b) ilişkin düzenleme getiren aynı Kanunun “Pazarlık Usulü” başlıklı 21'inci maddesinin (b) fıkrasında aynen; *“Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması....”* hükmüne yer verilmek sureti ile bu usulle ihale yapılabilecek haller sayılmıştır. Yapım İşlerine ilişkin standart formlardan olan İhale Onay Belgesinin 3 nolu dipnotunda aynen; *“ ... Pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde bu usulün kullanılmasının gerekçesi açık olarak burada belirtilerek, bu hususa ilişkin bilgi ve belgeler onay ekine konulacaktır.”* denilerek, pazarlık usulünün uygulanacağı hallerde gerekli açıklamanın yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Anılan mevzuat hükümleri gereğince, pazarlık usulü (21-b) ile ihale yapabilmek için Kanunda belirtilen şartların oluştuğunun idare tarafından yazılı olarak ortaya konulması gerekmektedir.

Ancak İdare tarafından pazarlık usulü ile ihale edilen bazı yapım işlerinde yazılı gerekçe gösterilmeden ihalenin gerçekleştirildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, pazarlık usulü ile yapılacak ihalelerde Kanunda belirtilen şartların oluştuğu hususunda İdarenin dayanaklarını içeren gerekçe raporu alınmadan ihaleye çıkılmamasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Fiilen İşyeri Olarak Kullanılan Bazı Taşınmazların Su Aboneliklerine İşyeri Tarifesi Yerine Konut Tarifesinin Uygulanması

Mimarlık, mühendislik, avukatlık, arabuluculuk, diş hekimliği, özel muayenehane, serbest muhasebeci, danışmanlık ve müşavirlik gibi iş kolları tarafından işyeri olarak kullanılan bina veya bağımsız bölümlere ilişkin su aboneliklerine işyeri tarifesi uygulanması gerekirken bu yerlerin tapuda konut olarak gözükmesi nedeniyle konut tarifesi uygulanarak, su tahakkuk ve tahsilatlarının bu tarife üzerinden yapıldığı tespit edilmiştir.

Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (ŞUSKİ) Tarifeler Yönetmeliğinin “Abone türleri” başlıklı 7’nci maddesinde abone türleri sayılmış olup, (a) bendinde barınma amacıyla oturulan yerlerde, içme ve temizlik için su kullanan ve atık su üreten abonelere konut tarifesinin uygulanacağı, (f) bendinde ise gelir sağlamak gayesi ile her çeşit meslek sanat faaliyeti ve zanaatın icra edildiği yerlerle, bürolar, ticarethaneler, fırınlar, kahvehaneler, lokantalar, özel sağlık kurumları, gazino, otel, motel, hamam ve diğer mal ve hizmet üreten işyerlerine ait abonelere ise işyeri tarifesinin uygulanacağı hükümlerine yer verilmiştir.

Abone İşleri Daire Başkanlığına tarafımızdan hazırlanarak verilen söz konusu iş kolları kapsamındaki 50 adet işyerine ait adres bilgileri üzerinden yapılan abone türü taramasında 18 adet işyerinin konut tarifesi üzerinden abone yapıldığı, su ve atıksu bedellerinin de konut tarifesi üzerinden hesaplanarak tahakkuk ve tahsil edildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, iş yeri olarak kullanıldığı halde İdare tarafından konut tarifesi uygulanan işyerlerinin tespitlerinin yapıp aboneliklerinin işyeri olarak revize edilmesi, ayrıca il genelinde abone türlerine ilişkin tarama yapılarak gerçek kullanım durumuna göre su aboneliklerinin güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Hakediş Raporlarının Mevzuata Uygun Düzenlenmemesi

Kurumca düzenlenen hakediş raporlarının mevzuatta öngörülen formata uygun olmadığı, hakedişi düzenleyen kurum personelinin imzalarının eksik olduğu ve tutarların takip eden hakedişe hatalı aktarıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde “Hakediş raporu” başlıklı 6’ncı maddesinde: “– (1) *İhale veya doğrudan temin usulüyle yapılacak yapım işleri ile hizmet*

alımlarında, sözleşme ve/veya şartname hükümlerine göre yerine getirilen taahhütlerin bedellerinin ödenmesinde aşağıda belirtilen hakediş raporları düzenlenir.

a) Yapım İşleri Hakediş Raporu (Örnek: 4): Bu rapor, yapım işlerinde yükleniciye ödenecek ara ve kesin hakediş tutarının hesaplanmasına esas olan belgelerden oluşur. Yapım türüne göre ilgili sayfaları ve gerekli görülen diğer belgeler düzenlenerek yüklenici ve yapı denetim elemanlarınca imzalanır, yetkilimakamca onaylanır.

b) Hizmet İşleri Hakediş Raporu (Örnek: 5): Bu rapor, hizmet işlerinde yükleniciye ödenecek ara ve kesin hakediş tutarının hesaplanmasına esas olan belgelerden oluşur. Hizmet türüne ve işin özelliğine göre yalnızca ilgili sayfaları ve gerekli görülen diğer belgeler düzenlenerek yüklenici ve kontrol elemanlarınca imzalanır, yetkili makamca onaylanır” denilmek sureti ile, hakedişlerin yönetmeliğin eklerinde belirtilen formatta olacağı belirtilmiş, daha sonrasında ise yetkililerce imzalanması gerektiği vurgulanmıştır. Diğer taraftan, yönetmelikte yer verilen hakediş belgeleri gereğince, hakediş raporlarında yer verilen tutarların birbirini takip eder şekilde tutarlı olması gerekmektedir.

Ancak, İdarece hazırlanan hakedişlerin, istenilen formata aykırı olduğu, yetkililerce imzalanmadığı ve tutarların hatalı aktarıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, bundan sonra düzenlenecek hakedişlerin mevzuatta istenen nitelikleri taşıması ve kontrollerinin yetkili kişilerce yapıp imzalanması yerinde olacaktır.

BULGU 5: Hizmet Alım İşlerinde İş Artış Sınırının Aşılması

İdare tarafından gerçekleştirilen, bazı hizmet alım işlerinde, %20’lik iş artış sınırının aşıldığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun “Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi” başlıklı 24’üncü maddesinde aynen; “*Mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;*

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

Şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20 'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

Birim fiyat sözleşme ile yürütülen yapım işlerinde, Cumhurbaşkanı bu oranı sözleşme bazında % 40 'a kadar artırmaya yetkilidir.

İşin bu şartlar dahilinde tamamlanamayacağının anlaşılması durumunda ise artış yapılmaksızın hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Ancak bu durumda, işin tamamının ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi zorunludur...” denilmiştir.

Söz konusu madde çerçevesinde, birim fiyat üzerinden ihale edilen hizmet alım işlerinde sözleşme bedelinin %20'sine kadar iş artışı yapılabilecektir. Şayet, bu orandan fazla iş artışı yapılması gerekiyorsa, sözleşmedeki bedel kadar iş yapıp işin tasfiye edilmesi gerekmektedir.

Ancak, İdare tarafından gerçekleştirilen bazı hizmet alım işlerine ilişkin hakedişler incelendiğinde, yapılan işe eklenen yeni iş kalemleri ile birlikte toplamda %100'ü geçen oranlarda iş artışı yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, bundan sonra yapılacak hizmet alım ihalelerinde iş artış sınırının aşılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Hizmet Alım İhalelerinde Süre Uzatımı Verilerek İş Artışı Yapılması

İdare tarafından gerçekleştirilen hizmet alım işlerinde süre uzatımı verilerek iş artışı yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin “Mal ve hizmet alımlarında iş artışı ve iş eksilişi” başlıklı 26.2'nci maddesinde aynen; “Süreklilik arz eden ve birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan hizmet alımlarında, işin devamı sırasında 4735 sayılı Kanunun 24 üncü maddesine göre yalnızca işin miktarı artırılarak iş artışı (sözleşme bedelinde artış) yapılabilir. Bu nedenle, işin süresinin uzatılması suretiyle iş artışı yapılması mümkün değildir.” denilmek sureti ile, süreklilik arz eden hizmet alımı işlerinde süre uzatımı verilerek iş artışı yapılamayacağı vurgulanmıştır.

Ancak, İdare tarafından düzenlenen ve süreklilik arz eden çeşitli hizmet alım işlerine ilişkin hakediş dosyalarının incelenmesi neticesinde, süre uzatımı verilerek iş artışına gidildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, bundan sonra yapılacak hizmet alım ihalelerinde süre uzatımı verilerek iş artışı yapılmamasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 7: İhalelere İlişkin Ödenek Planlamasının Doğru Yapılmaması

Kurumca gerçekleştirilen yapım işlerinde, ödenek yokluğu nedeni ile ödeme yapılamadığı ve yükleniciler tarafından icra takipleri başlatıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinin 5'inci fıkrasında aynen; "...Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz..." denilmiştir. İhalelere ilişkin temel ilkeler arasında düzenlenen bu madde gereğince, işlerin süresinde bitirilmesi ve yüklenicilerle yaşanabilecek hukuki ve finansal problemlerin önüne geçmek amacı ile işin başında ödenğin ayrılması, zorunlu tutulmuştur.

Ancak, İdare tarafından gerçekleştirilen yapım işlerinde, işler tamamlandığı halde ödenek yokluğu gerekçesi ile ödeme yapılamamış ve yükleniciler tarafından icra takipleri başlatılmıştır.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, bundan sonra yapılacak ihalelerde ödenek planlamasının ayrıntılı hazırlanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 8: İhtiyacın Varlığı Konusunda Yeterli Araştırma Yapılmadan Niteliği İtibarıyla Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Yapılması

Kurumca ihtiyacın varlığı konusunda yeterli araştırma yapılmadan, hizmet alım yöntemi ile iki adet teknik personel çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

Su ve kanalizasyon idarelerinin görev alanlarına ilişkin düzenleme getiren, "2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu'nun "Kuruluş" başlıklı 1'inci maddesinde aynen; "*İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel*

Müdürlüğü kurulmuştur” denilmek suretiyle, su ve kanalizasyon idarelerinin temel görevinin şehrin su ve kanalizasyon altyapısına ilişkin çalışmaları yürütmek olduğu vurgulanmıştır.

İdare de bu görevini yerine getirmek amacıyla seksen sekiz adet mühendis ve tekniker istihdam etmektedir. Ancak, idarenin olağan işlerinden olan kanalizasyon yapım işinin kontrolörlüğü için, inşaat veya çevre mühendisliği diplomasına sahip iki adet mühendis çalıştırılması amacıyla hizmet alımı yapılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (e) bendine göre belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamayacağı ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümlerinin uygulanamayacağı belirtilmiştir. Yapılacak işin kurumun temel faaliyetlerinden biri olması ve kurumda benzer nitelikte seksenin üzerinde teknik personelin bulunması hususları göz önüne alındığında, işin kontrolörlüğünün kurum bünyesindeki personel tarafından yürütülmesinin öncelikli olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan, ihaleyi gerçekleştirecek birimde dönemsel olarak personel eksikliği bulunuyorsa, öncelikle bu eksikliğin diğer birimlerden personel transferi yolu ile giderilmesi gerekmektedir. Şayet, yapılan tüm çalışmalar neticesinde personel sayısı yeteriz bulunuyorsa, bu husus gerekçelendirilerek, personel hizmet alımı yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, İdarenin personel sayısının yeterli olup olmadığı hususunda gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra hizmet alımı yolu ile personel teminine karar verilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Hizmet Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Mahallelerde İçmesuyu ve Atıksu Aboneliklerinin Bulunmaması

Hizmet sınırları içerisinde içmesuyu ve atıksu hizmeti sunulan bazı mahallelerde İdare tarafından abonelik işlemlerinin tesis edilmediği görülmüştür.

İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nin “Su kayıplarını azaltmak üzere alınacak tedbirler” başlıklı 7'nci maddesinde idarelerin içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi ile sistemin izlenmesi ve kontrolü için, bu Yönetmelik uyarınca çıkarılacak Teknik Usuller Tebliği'nde verilen yöntemleri uygulayacağı belirtilmiştir.

Bu kapsamda yayımlanan Tebliğ'in "Abonelik işlemleri" başlıklı 30'uncu maddesinde idarelerin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olmak, sayaç taktırmak ve sayacı işler durumda muhafaza etmekle idareyle birlikte yükümlü olduğu, idarelerin abonesiz ve sayaçsız su kullanımını önlemek maksadıyla gerekli çalışmaları yapacağı, abonelik tesis edilirken suyun kullanım şekline ve kullanıcıya göre abone türlerinin belirlenerek sisteme giriş yapılacağı düzenlemeleri yer almaktadır.

Ayrıca, Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi (ŞUSKİ) Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanmış olan Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone türleri" başlıklı 7'nci maddesinde uygulanacak tarifeler gruplandırılmış, önceki statüsü köy olup, 12.11.2012 tarih ve 6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve 26 İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında mahalleye dönüşen köylerdeki aboneliklere köy abone tarifesinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kaçak su kullanımı" başlıklı 72'nci maddesinde de idarenin tasarrufundaki yeraltı veya yerüstü su kaynaklarından, tesislerinden, su taşıyan boru hatlarından veya su şube yolundan İdareden izin almadan sayaçsız olarak ya da sayacı işletmeyecek herhangi bir şekilde su kullanan kişilerin kaçak su kullanımlarının tutanakla tespit edilip, kaçak su kullanımının engelleneceği ve bu kişilere uygulanacak yaptırımların neler olduğu hükme bağlanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde İdarenin hizmet sınırları içerisinde su ve atıksu hizmeti sunduğu tüm abonelere ilişkin abonelik ve sayaç takma işlemlerini yerine getirmesi gerektiği, bu kapsamda 6360 sayılı Kanun ile mahalle statüsüne dönüşen köylerde de abonelik ve sayaç takma işlemlerinin yapılarak bedelsiz su tüketiminin önlenmesinin hukuki bir gereklilik olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, İdarenin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm mahallelerde abonelik ve sayaç takma işlemlerini mevzuatın öngörmüş olduğu zorunluluklar çerçevesinde tamamlaması gerekmektedir.

BULGU 10: İdarenin Bazı Gelir Kalemlerine Ait Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

İdarenin gelirlerine ilişkin yapılan denetim ve incelemelerde bazı gelir kalemlerine ait tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Mali hizmetler birimi” başlıklı 60’ıncı maddesinde; malî hizmetler birimi, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmekle görevlendirilmiştir.

Tahsilat/tahakkuk oranı; idarelerce tahakkuk ettirilen gelirlerin ne kadarının tahsil edilip bütçe gelirine dönüştüğünü, dolayısıyla kamu idarelerinin tahsil kabiliyetini ölçen bir göstergedir. Bu oran, idarenin gelir performansına ilişkin bir ölçüt olarak kabul edilmektedir.

İdeal olan, tahakkuk etmiş tüm gelirlerin tahsil edilebilmesidir. İdarenin hesaplarında yapılan incelemelerde aşağıdaki tabloda detayı verilen birçok gelir kalemlerinin tahsilat oranlarının düşük seviyede gerçekleştiği görülmüştür.

Tablo 8: İdarenin Bazı Gelirlerinin Tahsilat/Tahakkuk Oranları Tablosu

Gelir kalemi	Toplam Tahakkuk (TL)	Toplam Tahsilat (TL)	Tahsilat/ Tahakkuk Oranı
Laboratuvar Deney ve Analiz Gelirleri	758.433,37	586.319,55	% 77,31
İcra Masrafları	48.670.991,92	15.853.144,72	% 32,57
Diğer Kurumlar Hasılatı	4.393.317,56	1.175.332,53	% 26,75
Kanalizasyon Harcamalarına Katılım Payı	408.141.494,07	166.638.420,12	% 40,83
Yenilenebilir Enerji (GES) Elektrik Satış Geliri	8.406.590,02	2.677.800,55	% 31,85
Toplam	470.370.826,94	186.931.017,47	% 39,74

Tahsilat kapasitesi idareler için en önemli finansal göstergelerden biridir. Çünkü beklenen gelirlerin tahsil edilememesi idarelerin finansal güçlükler ile karşılaşmalarına yol açabilecektir. Tablodan ayrıntılı görüldüğü üzere seçilen gelir kalemlerinin toplam tahsilat/tahakkuk oranı %39,74 olarak gerçekleşmiştir. Tahsilat/tahakkuk oranlarının düşüklüğü, bu gelirlere ilişkin etkin bir gelir yönetiminin olmadığını göstermektedir.

Aynı zamanda aşağıdaki tabloda görüleceği üzere; idarenin ana faaliyet konusu kapsamında olan satış yaptığı sulara ilişkin 2024 yılı itibarıyla tahakkuk eden toplam 1.107.183.422,91 TL alacağı olmasına rağmen bu alacakların 379.772.073,28 TL’sini (%34,30’unu) tahsil edebilmiştir.

Tablo 9: İdarenin Su Gelirlerine İlişkin Tahsilat/Tahakkuk Oranı Tablosu

Gelir kalemi	Toplam Tahakkuk (TL)	Toplam Tahsilat (TL)	Tahsilat/Tahakkuk Oranı
Su Gelirleri	1.107.183.422,91	379.772.073,28	% 34,30

Sonuç olarak; ilgili gelir kalemleri itibariyle tahsilat/tahakkuk oranlarında düşüklük olduğu açıktır. Bu orandaki düşüklük sürdürülebilir bir finansal yapının kurulmasında eksikliğe yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, finansal olarak daha sağlam bir yapının kurulabilmesi için idarenin tahsil kapasitesini yükseltmeye yönelik olarak personel sayısının yeterli hale getirilmesi, e-haciz ve e-tebligat yönteminin uygulanması gibi tüm araçların kullanılması, kurumlar arası veri paylaşımının sağlanması ve uygulayıcı personelin etkin eğitimi gibi unsurların bir bütün halinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

2024 yılına ait İdarenin mali tabloları ve muhasebe kayıtları ile mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında olan taşınmaz bilgilerinin incelenmesi sonucunda bazı arazi ve arsalar üzerine yapılan binaların tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 'Amaç' başlıklı 1'inci maddesinde;

“Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

'Kapsam' başlıklı 2'nci maddesinde;

“Bu Yönetmelik, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.”

Yönetmeliğin 'Cins tashihlerinin yapılması ' başlıklı 10'uncu maddesinde;

“(1) Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihiinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihiine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.” Denilmektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükmüne göre İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında olan bazı arazi ve arsaların üzerine yapılan binaların tapu kayıtlarında cins tashihiinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: İdare Bütçesinden Karşılanan Dağıtım Tesis Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketinden Talep Edilmemesi

Dağıtım şirketince yapılması gereken ancak enerji müsaadesi alınabilmesi için çeşitli nedenlerle idare bütçesinden karşılanan dağıtım tesis giderlerinin ilgili elektrik dağıtım şirketinden talep edilmediği, ayrıca söz konusu dağıtım tesislerinin elektrik dağıtım şirketine devredilmediği tespit edilmiştir.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 3’üncü maddesinde, dağıtım tesisi, bağlantı hattı ve bağlantı noktasının tanımları yapılmış olup, Yönetmelik’in 15’inci maddesinde, bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren geri kalan hattın dağıtım tesisi olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla alçak gerilim (AG) seviyesinden bağlı tüketiciler için enerjinin yapı bina giriş noktalarına kadar getirilmesi, orta gerilim (OG) seviyesinden bağlı tüketiciler için tüketim tesislerine ait şalt sahalarının (trafoların) bittiği noktadan sonraki nihayet direğine kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır.

Dağıtım şirketinin, ihtiyaç sahibi kişi ve kurumların enerji talebini, meskûn mahal içinde ve meskûn mahal dışında farklı zaman dilimlerinde söz konusu Yönetmelik’in 10’uncu maddesine göre, AG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 6 ay içinde, OG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 18 ay içinde (trafo dâhil) karşılaması ve gerekli şebekeyi tesis

ederek enerjiyi sağlaması gerekmektedir.

Bu durumda yukarıda belirtildiği üzere (meskûn mahal içinde veya dışında) enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olmakla beraber, aynı Yönetmelik'in 10/A maddesinin 4-a fıkrasına göre dağıtım şirketi tarafından bildirilen sürenin uzun bulunması halinde Yönetmelik'in 21'inci maddesine göre gerekli yatırımın bağlantı başvurusu yapan gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılabileceği ifade edilmiştir.

Dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında imzalanan tesis yapım sözleşmesine göre başvuru sahibince üstlenilip ödenen yatırım bedelinin dağıtım şirketince en fazla 12 eşit taksitle geri ödenmesi gerektiği ve geri ödemenin nasıl ve ne şekilde yapılacağı hususları Yönetmelik'in 21'inci maddesinde açıklanmıştır.

Öte yandan söz konusu Yönetmelik'in 10/B maddesinde, dağıtım tesislerin dağıtım şirketine ne zaman ve ne şekilde devredileceği de açıklanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in Geçici 1'inci ve 2'nci maddelerinde ise bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce gerçek veya tüzel kişiler tarafından yaptırılan trafo yatırımlarına ait işlemlerin nasıl yapılacağı da düzenlenmiştir.

Ayrıca Yönetmelik'in 37'inci maddesinde kullanıcı mülkiyetindeki elektrik tesislerinin dağıtım şirketince devralınması hususu düzenlenmiş olup, 37'nci maddenin 3'üncü fıkrasında da kullanıcı tarafından tesis edilmiş olan dağıtım tesislerinin işletme, bakım ve onarımının dağıtım şirketince yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Dolayısı ile ilgili kamu binalarının hizmete açılmasının gecikmemesi için İdarece karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım şirketinden yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince geri alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, söz konusu tesis ve trafoların bakımının yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirmesi nedeniyle bu tesislerin enerjilendirilmesinden itibaren kaydi olarak da müştemilatı ile birlikte ilgili dağıtım şirketine devredilmesi gerektiği; ayrıca elektrik bağlantı talep yazısının, bina tamamlandıktan sonra değil, ihale öncesi yazılarak enerji bağlantı noktasının önceden belirlenmesi ve bu şekilde dağıtım şirketine gerekli yatırım ve tesisi yapabilmesi için zaman tanınması yerinde olacaktır.

BULGU 13: Büyükşehir Belediyesine Ait Olan Binanın Tahsis Olmadan İdare Binası Olarak Kullanılması

Kurumun kullandığı idare binasının Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesine ait olduğu ve ŞUSKİ’ye tahsisinin yapılmadığı belirlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Taşınmaz tahsisi” başlıklı 47’nci maddesinde,

“Kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir.

...”

denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinde, belediyelerin, mülkiyetindeki taşınmazlarını diğer kurum ve kuruluşlara tahsis edebilecekleri belirtilmiştir. Aynı Kanun’un 18’inci maddesinde, belediyenin mülkiyetindeki taşınmazlarını tahsis etmeye yetkili organın belediye meclisi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun’un “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75’inci maddesinde, belediyelerin kendilerine ait taşınmazlarını, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlara süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği, bu taşınmazların tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde tahsis işleminin iptal edileceği ve tahsis süresi sonunda aynı esaslara göre yeniden tahsisinin mümkün olabileceği belirtilmiştir

Yapılan incelemelerde ŞUSKİ tarafından idare binası olarak kullanılan taşınmaz ile ilgili Büyükşehir Belediye Meclisince herhangi bir tahsis kararı alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, başka bir kamu idaresine ait olan taşınmazların tahsis edilen kurum ve kuruluşlar tarafından hukuken dayanaksız bir şekilde kullanılmasını önlemek üzere 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi gereği tahsisi teminen taşınmazın mülkiyetine sahip olan idare tarafından tahsis kararlarının alınması gerekmektedir.

BULGU 14: Avukat Vekalet Ücretinin Dağıtımında Usule Uygun Hareket Edilmemesi

İdare bünyesinde çalışan avukatların vekalet ücretlerinin, yıl içinde toplanan dava vekalet ücretlerinden ödenmesi gerektiği halde, önceki yıllarda emanette bekletilen tutarlardan peşin olarak yılın başında ödendiği tespit edilmiştir.

08.07.2012 tarih ve 28347 Nolu Vekalet Ücretlerinin Dağıtımına Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Vekalet ücretinin bir hesapta toplanması" başlıklı 4'üncü maddesinde aynen; *"İdareler lehine karara bağlanan ve tahsil edilen vekalet ücretleri, dava ve icra takibini yapan hukuk biriminin bağlı olduğu idarenin merkez muhasebe birimi nezdinde açılan bir emanet hesabında toplanır."*

(2) *Vekalet ücretini tahsil eden birim tarafından dağıtımına esas olmak üzere ilgili mahkeme kararına ve icra dosyasına ilişkin bilgiler ile bu dava ve icra dosyasının takibinin kimler tarafından yapıldığına dair bilgiler ek-1'de yer alan Vekalet Ücreti Ödemesine Esas Veri Tablosuna işlenir ve ilgililer tarafından imzalanarak merkez teşkilatındaki hukuk birimine gönderilir"* denilmiştir.

Aynı Usul ve Esasların "Ödenecek vekalet ücretinin limiti ve dağıtım şekli" başlıklı 6'ncı maddesinde aynen; *"Emanet hesabında toplanan vekalet ücretleri, vekalet ücretinden yararlanacak kişilere yıllık tutarı; (10.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarın oniki katını geçmemek üzere, aşağıdaki şekilde dağıtılır:*

a) *Dava veya icra dosyasını takip eden hukuk birim amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü veya avukata %55'i, vekalet ücreti dağıtımının yapıldığı yıl içerisinde altı aydan fazla süreyle hukuk biriminde fiilen görev yapmış olmak şartıyla, hukuk birim amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara %40'ı eşit olarak ödenir.*

b) *Davanın takibi ve sonuçlandırılmasında birbiri ardına veya birlikte hizmeti geçenlere (a) bendine göre ayrılan hisseler bu kişilerin hizmet ve karara tesir derecesine göre hukuk birim amiri tarafından paylaşılır.*

c) *Dağıtımı yapılmayan %5'lik kısım muhasebe birimince Hazineye gelir kaydedilir.” hükmüne yer verilmiştir.*

Anılan Usul ve Esasların “Limit dışı vekalet ücretinin dağıtımı” başlıklı 7'nci maddesinde de; “*Bu Yönetmeliğin 5 inci ve 6 ncı maddelerine göre vekalet ücreti ödenen ve limitini dolduramayan hukuk birim amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara ödenecek tutarlar, mali yılı takip eden Ocak ayı sonuna kadar tahakkuka bağlanmak suretiyle hukuk biriminin bağlı olduğu merkez muhasebe birimince emanet hesabındaki limit dışı vekalet ücretinden ödenir.”* Denilmiştir.

İşbu maddeler gereğince, Kuruma ait davalara ilişkin yılı içinde tahsil edilen vekalet ücretleri, emanet hesaplarına alınacak, % 5 i gelir kayıt edilecek, % 55 takip eden avukata, %40 birimde görev yapan avukatlara, belirlenen limiti aşmamak üzere dağıtılacaktır. Şayet yılı içinde toplanan vekalet ücretlerinden yapılan dağıtım sonucu eksik kalan kısım oldu ise, önceki yıllarda limiti aştığı için emanete tutulan vekalet ücretlerinden, cari yılın eksik kalan kısmı tamamlanacaktır. Üç yıl boyunca dağıtımına konu olmayan limit üstü vekalet ücreti tutarları ise bütçeye gelir kayıt edilecektir. Dolayısı ile kurum avukatlarının vekalet ücretlerinin öncelikle ait oldukları yılda toplanan bedellerden ödenmesi esas olup, doğrudan önceki yıllarda emanete alınan bedelden ödeme yapılması mümkün değildir.

Ancak, Kurum tarafından yılı içinde toplanan vekalet ücretlerinin avukatlara dağıtımı yapılmadan, önceki yıllarda emanette toplanan tutarlardan avukat vekalet ücretleri peşinen ödenmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, bundan sonra yapılacak avukat vekalet ücreti ödemelerinin öncelikle yılı içinde toplanan tutardan yapılmasının, eksik kalan kısım olur ise önceki yıllardan tamamlanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 15: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2024/7 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen

hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede İdarede görev alan kadrolu 127 işçiden 41'inin 100 ile 200 gün arasında, 43'ünün 200 ile 300 gün arasında, 27'sinin 300 ile 400 gün arasında 8'inin 400 ile 500 gün arasında 8'inin 500 gün üzerinde kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve idareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 16: Şube Müdürlüğü Kadrolarına Mevzuata Uygun Olmayan Görevlendirme Yapılması

Kurumun Şube Müdürlüğü kadroları üzerinde yapılan incelemelerde, mevzuata aykırı olarak işçi statüsünde istihdam edilen personelin, Şube Müdürü olarak görevlendirildiği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; belediye ve bağlı kuruluşlarında sayılan unvanlardaki personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz. Bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları şarttır hükümleri yer almaktadır.

Yapılan bu düzenlemeyle belediye ve bağlı kuruluşlarında, avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi sadece uzman ve teknik personel kadro unvanlarına ilişkin görevlerde sözleşmeli personel çalıştırılmasına imkân tanınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin altıncı fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında geçici olarak görevlendirilebilirler denilmek suretiyle birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarına, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurları görevlendirmeleri suretiyle söz konusu kadrolara ilişkin görevleri yürütebilecekleri hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler kapsamında, yönetim kademeleri arasında yer alan "Şube Müdürü" kadro unvanları gibi birim yetkilisi kadro unvanları esas alınarak sözleşmeli personel veya işçi çalıştırılması mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, 657 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin (A) fıkrasında "Memur"; Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanun'un uygulanmasında memur sayılır şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı maddenin (B) fıkrasında; sözleşmeli personel; sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlisi olarak; (D) fıkrasında işçiler, (A), (B) ve (C) fıkralarında belirtilenler dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında altı aydan az olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan kişiler olarak tanımlanmaktadır.

Bu itibarla, belediyelerin genel idare esaslarına göre yürüttükleri asli ve sürekli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesiyle görevli birim yetkililerinin 657 sayılı Kanun'a tabi Devlet memuru olmaları gerektiğinden, Şef, Müdür, Daire Başkanı veya daha üst kadro unvanlarına sahip birim yetkilisi kadro unvanları esas alınarak işçi ve sözleşmeli personel çalıştırılamaz. Ekonomist, mühendis, mimar ve tekniker v.b. kadro unvanlarına ilişkin görevlerde tam zamanlı sözleşmeli personel olarak istihdam edilen kişiler ayrıca birim müdürü ve üstü yönetici

kadroları tarafından yürütülmesi gereken işlerde görevlendirilemez. Kendilerine birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarına ilişkin imza yetkisi verilemez.

Ancak yapılan incelemelerde, bir adet şube müdürlüğü kadrosuna kadrolu işçinin görevlendirildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, idare tarafından şube müdürlüğü kadrolarına, işçi personelin görevlendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 17: Yürürlükteki Su ve Atıksu Tarifelerinde Genel Kurulca Maliyet Analizi Yapılmadan İndirim Uygulanması

2024 yılında Genel Kurul tarafından yürürlükteki su ve atıksu tarifelerinde Kanun ve Yönetmelik hükümlerine aykırı şekilde maliyet analizi yapılmadan %20 oranında indirim uygulanmıştır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde; su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılacağı, bu tarifelerin tespitinde; yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranının esas alınacağı hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca su satışı ve kullanılmış suların boşaltılmasına ilişkin tarifeleri tespit etme yetkisi Yönetim Kuruluna verilmiş olup, 6'ncı madde gereğince Genel Kurul bu tarifeleri inceleyerek karara bağlamakla yükümlüdür.

2560 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesine dayanarak hazırlanan ve 18.07.2014 tarihli ve 2014/08 sayılı karar ile Genel Kurul tarafından onaylanan Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (ŞUSKİ) Tarifeler Yönetmeliğinin "Tarifenin esasları" başlıklı 28'inci maddesinde su satış ve atık su tarifesinin belirlenmesinde rol oynayan iki ana faktör olduğu, birinci faktörün yönetim ve işletme giderleri ile amortismanlar, aktifleştirilmeyen yenileme, iyileştirme ve genişletme giderlerini içerdiği, ikinci faktörün ise %10'dan aşağı olmayacak nispette kar oranını kapsadığı açıkça ifade edilmiştir. Müteakip maddelerde ise tarife tespitinin esaslarında yer alan unsurların tanımları yapılmış, tarifenin hesaplama yöntemine açıklık getirilmiş, abone grupları belirlenmiş ve abone gruplarına uygulanacak tarifelerin neler olduğu belirtilmiştir.

Ancak, 26.01.2024 tarihli ve 2024/05 sayılı Yönetim Kurulu kararıyla su ve atıksu tarifelerinin düzenlenmesi gündemi ile Genel Kurul toplantıya çağrılmış, 30.01.2024 tarihli ve 03 sayılı Genel Kurul kararıyla herhangi bir maliyet analizi yapılmadan mevcut tarifelerde %20 indirim yapılmasına oy birliği ile karar verilmiştir. Bu karar, 2560 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesi ile ŞUSKİ Tarifeler Yönetmeliğinin 28, 29, 30, 31 ve 32'nci maddelerine aykırıdır.

Ayrıca, 2560 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin (c) bendine göre Genel Kurul, bütçeyi inceleyerek onaylamakla yükümlü olup, 2023 Kasım ayında yapılan Genel Kurulda İdarenin 2024 yılı bütçesi onaylanmıştır. 5018 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi gereğince bütçede gelir ve gider dengliği sağlanmalıdır. Ancak 30.01.2024 tarihli ve 03 sayılı Genel Kurul kararıyla yapılan %20'lik indirim, 2024 yılı gelir bütçesinin teşebbüs ve mülkiyet gelirleri kalemi için tahmin edilen tutarlara ulaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulgumuz yönünde işlem yapılacağı belirtilmiş olup, Su ve Kanalizasyon İdaresinin görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi, yatırımların devam etmesi ve sürdürülebilir su yönetiminin sağlanması için tarifelerin mevzuata uygun şekilde ve maliyet analizi yapılarak belirlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Daire Başkanlığı ve Şube Müdürlüğü Kadrolarına, Mevzuata Uygun Olmayan Görevlendirme Yapılması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu yapıldı. Bulgu 15.
Bazı Tüketicilere Abonelik Sözleşmesi Olmadan Hizmet Verilmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Raporda bulgu konusu yapılmıştır.
Mali Tabloların Kurum Taşınmazları Hakkında Doğru Bilgi Sunmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporda bulgu konusu yapılmıştır.
Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Kullanılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporda bulgu konusu yapılmıştır.
Abone Bilgilerindeki Eksiklikler Sebebiyle İcra Takibinde Güçlükler Yaşanması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporda bulgu konusu yapılmıştır.